

випереджати суперників і утримувати лідерство залежить від її досягнень в сфері наукових досліджень, проектування, нових розробок і маркетингової політики; стратегічні активи – такі резерви, як природна монополія, патенти і авторські права, що обмежують конкуренцію, також сприяють придбанню конкурентної переваги.

До найбільш типових джерел створення конкурентних переваг можна віднести: нові технології; зміни структури і вартості окремих елементів у технологічному ланцюжку виробництва і реалізації товару; нові запити споживачів; поява нового сегмента ринку; зміни правил гри на ринку [4]. В якості особливого джерела вчені виділяють інформацію про власний бізнес, а також професійні навички, що дають можливість отримати і обробити таку інформацію таким чином, що результатом стає конкретна конкурентна перевага.

Висновок. Кожна конкурентна перевага має свій ресурс, тому ринкові позиції компанії визначаються кількістю конкурентних переваг, їх значимістю і тривалістю життєвого циклу конкурентної переваги. Чим більша кількість унікальних, важкодоступних для відтворення конкурентних переваг і чим довша тривалість їх життєвого циклу, тим міцніші стратегічні позиції компанії.

Література

1. Селезньова Г.О. Конкурентні переваги підприємства: джерела та чинники формування. *Глобальні та національні проблеми економіки*, 2017. Вип. 15. С. 311-316. URL: <http://global-national.in.ua/issue-15-2017/23-vipusk-15-lyutij-2017-r/2782-seleznova-g-o-konkurentni-perevagi-pidpriemstva-dzherela-ta-chinniki-formuvannya> (дата звернення 05.11.2020)
2. Ламбен Жан-Жак. Менеджмент, ориентированный на рынок / пер. с англ. В.Б. Колчанова. Санкт-Петербург, Питер, 2007. 800 с.
3. Кэмпбел Д., Стоунхаус Дж., Хьюстон Б. Стратегический менеджмент / пер. с англ. Н.И. Алмазовой. Москва : ООО «Издательство «Прспект», 2003. 336 с.
4. Василенко В.О., Ткаченко Т.І. Стратегічне управління підприємством: навч. посіб. 2-ге вид., виправл. і доп. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 400 с.

УДК 330.341

Погорєлова Т.О.,

доцент кафедри бізнесу і міжнародних економічних відносин
Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»,
Харків

Пріоритетні напрями розвитку економіки України в післявоєнний період

Розпочата Росією війна завдала важкого удару українській економіці та бізнесу. Український бізнес поступово відновлює роботу. Принаймні, про це

свідчать результати досліджень. Станом на кінець вересня – початок жовтня про здійснення комерційної діяльності в умовах війни зазначають 93% опитаних підприємств та організацій. Продовжують працювати у повному обсязі 61% компаній. Третина компаній (30%) зберегла діяльність частково, у них працюють лише підрозділи в умовно безпечних регіонах країни. 1% опитаних компаній повністю припинили роботу та не планують відновлення діяльності. Ще 6% підприємств поки не працюють, але планують відновлення діяльності у найближчі місяці. Невелика частка українських компаній (2%) здійснила релокацію бізнесу в іншу країну. Звісно, бізнесу зараз важко. Втрати підприємців внаслідок війни, на жаль, зростають щомісяця [1].

Втім, про відновлення варто думати вже сьогодні. Добре, що українська влада це усвідомлює і починає робити кроки в цьому напрямку. Зокрема, була створена Національна рада з відновлення України від наслідків війни, в рамках якої працюватиме більше 20 робочих груп. Рада є консультативно-дорадчим органом при Президентові, її основними завданнями є розроблення плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України; визначення та напрацювання пропозицій щодо пріоритетних реформ, а також підготовка стратегічних ініціатив, проектів нормативно-правових актів, прийняття і реалізація яких є необхідними для ефективної роботи та відновлення країни у воєнний і післявоєнний періоди.

Безумовно, в контексті відновлення важливим є питання, звідки саме брати кошти на фінансування та якою врешті буде сума збитків. Адже, на жаль, війна триває. Відповідно, збільшуються і втрати. Станом на 1 серпня сума прямих втрат економіки України через руйнування та пошкодження інфраструктури становить 108,3 мільярда доларів.

Роки безгосподарності та політичної непослідовності перетворили Україну на регіонального аутсайдера з точки зору економічного розвитку. Війна загострила економічне становище України. Після ефективних економічних заходів у воєнний час Україні терміново потрібні інноваційні рішення для відновлення та модернізації економіки. Жага України до свободи та самоорганізації у поєднанні з безпрецедентним глобальним партнерством дає унікальну можливість стати світовим лідером у сфері інновацій та сталого економічного процвітання [2].

За оцінками Світового банку, ВВП України впаде більш ніж на 45%. Видатки бюджету зросли майже вдвічі через збільшення витрат на оборону, а також на підтримку бізнесу/гуманітарну підтримку. Прогнозується зниження надходжень до бюджету через зменшення надходжень від податку на прибуток та тимчасове скасування митних зборів та ПДВ на імпорт. До кінця року дефіцит бюджету може перевищити 45 млрд. доларів. Це спонукає до наступних ініціатив: забезпечити стабільність фінансування державного бюджету воєнного часу (переговори про надання грантів та позик; перегляд звільнень від податків та зборів); підвищити ефективність державних фінансів (ефективність податкової системи, зниження державних витрат, ризик суверенного боргу); розвивати фінансово-банківський сектор (очищення сектору, ефективне управління державними банками, сприяння банківському фінансуванню) [2].

Надання Україні статусу кандидата в члени ЄС створює чіткі рамки для поступового узгодження законодавства України, тим самим дозволяючи вільний рух товарів, послуг, капіталу та людей. А зменшення регуляторного навантаження на підприємства, які постраждали від війни; виконання обов'язкових умов, пов'язаних з отриманням статусу кандидата в ЄС; розгорнення повномасштабного наближення до внутрішнього ринку ЄС дозволять утримати підприємства на плаву під час війни, тоді як узгодження законодавства з законодавством ЄС призведе до кращого інвестиційного клімату для прямих інвестицій ЄС.

Вимушена кваліфікована еміграція («відтік мізків») прискорює демографічний колапс, що загрожує економічному майбутньому України. За даними уряду, понад 14 мільйонів українців (~25% населення) покинули свої домівки, у тому числі понад 6 мільйонів виїхали за кордон під час першого періоду війни. Україна повинна мобілізувати критичну масу талантів, таким чином «наповнюючи» економіку ноу-хау та сприяючи передачі знань. Системний підхід до реалізації цієї мети охоплює наступні ініціативи: заохочувати повернення біженців (загальнонаціональні програми підвищення кваліфікації/перекваліфікації для мігрантів, що повернулися, ВПО та безробітних; послуги з надання житла та догляду за дітьми; програми для українських молодих спеціалістів для роботи в найкращих міжнародних компаніях та повернення в Україну); запрошувати міжнародні таланти в Україну (міжнародні грантові програми для українських компаній для найму кваліфікованих працівників; навчальні програми для іноземних студентів); відновити зв'язок України з українською діаспорою (подвійне громадянство); підготувати молоде покоління (грантові програми для українців на навчання в найкращих світових університетах; орієнтація системи освіти України на STEM та підприємництво; створення філій міжнародних університетів в Україні). Розширення доступу до ноу-хау призведе до прискорення економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності України на світовій арені[2].

Література

1. <https://www.rbc.ua/ukr/news/glavnaya-zadacha-vystoyat-bespokoit-biznes-1655831867.html>

2. https://uploads-ssl.webflow.com/625d81ec8313622a52e2f031/62be959a58883c148e362419_UKR_Economic%20Recovery_URC.docx.pdf